

ΑΠ 1556/2022. Ελαφρυντικές περιστάσεις. Ταπεινά αίτια. Ειλικρινής μετάνοια.

Μεταγενέστερη καλή συμπεριφορά.

«...»

Για την στοιχειοθέτηση της ελαφρυντικής περίπτωσης των μη ταπεινών αιτίων, κατά την έννοια του εδάφ. β' της παρ. 2 του αυτού ως άνω άρθρου (84 του ΠΚ) απαιτείται ο υπαίτιος να ωθήθηκε στην πράξη του από μη ταπεινά αίτια, που ως τοιαύτα νοούνται τα μη αντίθετα προς την κοινή περί ηθικής ή κοινωνικής τάξης, συνείδηση και τα μη μαρτυρούντα διαστροφή χαρακτήρα και κακοβουλία του δράστη για δε το ορισμένο αυτού απαιτείται να εκτίθενται και τα αίτια που ώθησαν τον κατηγορούμενο στην πράξη του (ΑΠ 130/2017). Η μη ταπεινότητα των αιτίων από τα οποία ο δράστης ωθήθηκε στην πράξη που του αποδίδεται, θα κριθεί όχι υποκειμενικά, δηλαδή κατά την αντίληψη του δράστη, αλλά αντικειμενικά, δηλαδή κατά την αντίληψη της κοινωνίας (ΑΠ 295/2015). Η δε κρίση του δικαστηρίου της ουσίας ότι ορισμένα περιστατικά συνιστούν ή όχι ταπεινά αίτια, είναι κρίση ως προς τα πράγματα και δεν ελέγχεται αναιρετικά (ΑΠ 20/2020, ΑΠ 453/2016). Εξάλλου, για να συντρέξει η ελαφρυντική περίπτωση που προβλέπεται από το άρθρο 84 παρ. 2 περ. δ' του Π.Κ., το ότι δηλαδή ο υπαίτιος επέδειξε ειλικρινή μετάνοια και επεδίωξε να άρει ή να μειώσει τις συνέπειες της πράξης του, πρέπει η μεταμέλεια του υπαιτίου όχι μόνο να είναι ειλικρινής αλλά και να εκδηλώνεται εμπράκτως, δηλαδή να συνδυάζεται με συγκεκριμένα περιστατικά, τα οποία δείχνουν ότι αυτός μεταμελήθηκε και για το λόγο αυτό επιζήτησε, ειλικρινά και όχι προσχηματικά, να άρει ή να μειώσει τις συνέπειες της πράξης του και δεν αρκεί η απλή συγγνώμη, δηλαδή η ενδιάθετη και δυσδιάγνωστη στάση και τάση της μετάνοιας και μεταμέλειας πρέπει να υλοποιείται σε ειδικές και συγκεκριμένες πράξεις που υποδηλώνουν την

αυθόρμητη μεταβολή και μετάλλαξη στον ψυχισμό του κατηγορουμένου (ΑΠ 433/2020, ΑΠ 1805/2019). Τέλος, για να συντρέξει η ελαφρυντική περίπτωση που προβλέπεται από το άρθρο 84 παρ. 2 περ. ε' του Π.Κ., η συμπεριφορά του υπαιτίου, πρέπει να είναι θετική και επωφελής για μεγάλο χρονικό διάστημα μετά την πράξη και να αναφέρονται πραγματικά περιστατικά δηλωτικά της αρμονικής κοινωνικής συμβίωσης του δράστη. Η αναγνώριση δηλαδή της ελαφρυντικής περιστάσεως του άρθρου 84 παρ. 2 εδ. ε' του ισχύοντος Π.Κ. προϋποθέτει επίκληση και απόδειξη θετικής ατομικής και κοινωνικής συμπεριφοράς του υπαιτίου, με κριτήριο τη στάση του μέσου συνετού και νομοταγούς πολίτη, για σχετικά μεγάλο χρονικό διάστημα μετά την αξιόποινη πράξη, ως αποτέλεσμα πραγματικής επίγνωσης από αυτόν των συνεπειών της πράξης του και σταθερού εναρμονισμού του προς τις επιταγές της έννομης τάξης. Απαιτείται, δηλαδή, για την αναγνώριση του ανωτέρω ελαφρυντικού, συγκεκριμένη, μετά την πράξη, θετική προσωπική, κοινωνική και επαγγελματική συμπεριφορά, η οποία να είναι ενδεικτική όχι μόνον έλλειψης έκνομης συμπεριφοράς, διότι σε τέτοια περίπτωση αυτός που δεν τέλεσε κάποια αξιόποινη πράξη μετά την αποκάλυψη της παράνομης δραστηριότητάς του, θα είχε εξασφαλισμένη την αναγνώριση της ελαφρυντικής αυτής περίπτωσης, αλλά ατόμου, το οποίο αποτίναξε το παρελθόν, άλλαξε τρόπο ζωής, πράγμα το οποίο δεν συμβαίνει, όταν εξακολουθεί να ζει όπως και πριν, εξαιρουμένης της παραβίασης των νόμων και ιδιαίτερα του Ποινικού Κώδικα (ΑΠ 189/2020, ΑΠ1805/2019). Περαιτέρω, κατά το άρθρο 84 παρ. 3 του νέου Ποινικού Κώδικα, που ίσχυε κατά το χρόνο δημοσίευσης της προσβαλλόμενης απόφασης (10-12-2021), ως ελαφρυντική περίπτωση λογίζεται και η μη εύλογη διάρκεια της ποινικής διαδικασίας, που δεν οφείλεται σε υπαιτιότητα του κατηγορουμένου. Κριτήριο για την κατάφαση της υπέρβασης αυτής δεν είναι μόνο η παρέλευση δυσανάλογα μεγάλου χρονικού

διαστήματος από την τέλεση του εγκλήματος , αλλά συνεκτιμάται και η καταχρηστική ή παρελκυστική συμπεριφορά των διαδίκων κατά την εξέλιξη της δίκης.

...»